Minister
Klimatu i Środowiska

klaklDGO-SGO.050.39.2024

DGO-SGO.050.39.2024

DGO-SGO.050.39.2024.KD
3507027.14117963.11378990
Warszawa, 08-01-2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do oświadczenia senatorskiego złożonego przez senatora Piotra Masłowskiego podczas 23. posiedzenia Senatu RP w dniu 22 listopada 2024 r. w sprawie nielegalnych składowisk odpadów, BPS/043-23-549/24, uprzejmie informuję.

Odpowiedzialność za usunięcie porzuconych odpadów została wskazana w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach[1]. Określają one sposób egzekwowania od posiadaczy odpadów usuwania nielegalnie nagromadzonych przez nich odpadów. Ustawa określa dwa przepisy określające procedurę usunięcia przez posiadacza odpadów nielegalnie nagromadzonych odpadów, tj.:

- art. 26 – dotyczy przypadków, gdy posiadacz odpadów nagromadził odpady w miejscu do tego nieprzeznaczonym, tj. bez uzyskanego wcześniej zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów;

- art. 47 - dotyczy przypadku, gdy obowiązek usunięcia odpadów powstał w związku z wydaniem decyzji o cofnięciu zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów, stwierdzeniem nieważności, uchyleniem lub wygaśnięciem decyzji zezwalającej na zbieranie odpadów lub zezwalającej na przetwarzanie odpadów. Posiadacz odpadów jest obowiązany do usunięcia odpadów i negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie[2], w ramach prowadzonej działalności objętej zezwoleniem, na własny koszt.

W przypadku braku realizacji decyzji nakładającej obowiązek usunięcia odpadów albo niewykonania obowiązku usunięcia odpadów wynikającego z mocy prawa przez posiadacza odpadów zastosowanie mają przepisy o egzekucji w administracji. W wyniku postępowania egzekucyjnego posiadacz powinien usunąć odpady. Jeżeli zastosowane środki egzekucyjne

[1] Dz.U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.
[2] Dz.U. z 2020 r. poz. 2187, z późn. zm.

Telefon: (+48) 22 369 29 00
info@klimat.gov.pl
www.gov.pl/klimat

ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Działamy zgodnie z EMAS - zarządzając instytucją, dbamy o środowisko

nie doprowadzą do wykonania obowiązku o charakterze niepieniężnym, właściwy organ ochrony środowiska powinien przeprowadzić wykonanie zastępcze decyzji.

Odrębnym trybem w przypadkach gdy odpady powodują zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska i konieczne jest ich niezwłoczne usunięcie jest tryb określony w art 26a ustawy o odpadach. Ww. artykuł pozwala organom administracji (w zależności od właściwości jest to regionalny dyrektor ochrony środowiska, marszałek województwa, starosta, wójt, burmistrz lub prezydent miasta) do podjęcia się usunięcia nielegalnie nagromadzonych odpadów. Natomiast po usunięciu i zagospodarowaniu nielegalnie nagromadzonych odpadów organ żąda od posiadacza odpadów odpowiedzialnego za gospodarowanie odpadami zwrotu poniesionych przez siebie kosztów.

Resort klimatu i środowiska zdaje sobie sprawę jak trudnym i nierzadko budzącym obawy lokalnych społeczności jest problem nielegalnie nagromadzonych odpadów, zwłaszcza niebezpiecznych. Jak również z jakimi problemami borykają się jednostki samorządu terytorialnego w związku z nagromadzonymi odpadami. Warto również podkreślić, że jednym z priorytetów obecnego Rządu jest zajęcie się zjawiskiem miejsc nielegalnego gromadzenia odpadów, co znalazło odzwierciedlenie w umowie koalicyjnej.

Obowiązujące w 2024 r. przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych[3] nie dawały możliwości przekazania właściwym organom administracji samorządowej środków z rezerwy celowej budżetu państwa na zadania, o których mowa w art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach[4]. Dodatkowo wskazywały również, iż dotacje celowe mogą być przekazywane organom samorządowym jedynie do 80%, co z kolei wskazuje na konieczność posiadania przez organy co najmniej 20% wkładu własnego.

Z tego względu podjęte zostały działania w celu usunięcia ww. przeszkód w celu stworzenia dostępnym nowego – tymczasowego - źródła finansowania usuwania porzuconych odpadów.

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska przeprowadzono prace legislacyjne w celu stworzenia możliwości (podstawy prawnej) dla przekazania środków z budżetu państwa na usunięcie nielegalnie nagromadzonych odpadów niebezpiecznych. Ich rezultatem jest uchwalona w dniu 21 listopada 2024 r. ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw[5].

W przypadku zainteresowania środkami z rezerwy budżetowej na 2025 r. należy kierować się instrukcjami, które otrzymają właściwe organy administracji od poszczególnych wojewodów będących koordynatorami procesu przekazywania środków rezerwy celowej budżetu państwa na usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych[6] to wojewoda jako dysponent części budżetowej w województwie może wystąpić o środki z rezerwy celowej dla jednostek samorządu terytorialnego z na usuwanie porzuconych odpadów do Ministerstwa Finansów. Natomiast Minister Klimatu i Środowiska nie rozpatruje wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa (nie dotyczy regionalnych dyrektorów ochrony środowiska).

Dodatkowo należy tutaj podkreślić, że środki z rezerwy celowej możliwe są do wykorzystania wyłącznie w danym roku budżetowym – przedsięwzięcie lub jego etap musi być zrealizowane i rozliczone w tym samym roku.

[3] Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.
[4] Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 z późn. zm.
[5] Dz.U. 2024 poz. 1834
[6] Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.

Na koniec należy wskazać, że obecnie w przepisach obowiązującego prawa można znaleźć wiele wymagań mających na celu ograniczenie procederu nielegalnego porzucania odpadów oraz do likwidacji jego skutków. Należą do nich szczegółowe wymagania dla podmiotów gospodarujących odpadami oraz wysokie kary za łamanie obowiązujących wymagań prawa. Niemniej jednak mając na uwadze skalę nadal stwierdzanych w gospodarce odpadami nieprawidłowości oraz zagrożenia jakie mogą one powodować zasadne jest rozważenie wprowadzenia dalszych rozwiązań, w tym o charakterze legislacyjnym, które miałyby na celu zarówno usprawnienie usuwania nielegalnie nagromadzonych odpadów, ale przede wszystkim zminimalizowanie powstawania ich w przyszłości.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów